

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/170/2011
Identifikačné číslo spisu:	1008201292
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1008201292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov č. 4-2 Bratislava - Dúbravka, IČO: 31746756, so sídlom Ulica Kapitána Rašu 25, Bratislava, právne zastúpeného spoločnosťou advocatius s.r.o., so sídlom Palackého 12, Bratislava, zastúpenou konateľkou JUDr. Zdenkou Benčíkovou, proti odporcovi Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave so sídlom Trenčianska 55, Bratislava, v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľa zo dňa 12.9.2008 proti rozhodnutiu odporcu Zn.: R-20/2004, 1254/2006-IHO zo dňa 19.1.2007, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sp/39/2008-122 zo dňa 17. októbra 2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sp/39/2008-122 zo dňa 17. októbra 2011 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením krajský súd s odkazom na ustanovenie § 250p Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) odmietol opravný prostriedok navrhovateľa proti rozhodnutiu odporcu Zn.: R-20/2004, 1254/2006-IHO zo dňa 19.01.2007 ako podaný neoprávnenou osobou. Napadnutým rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26.02.2007, odporca rozhodol, že oprávnené osoby, uvedené vo výroku napadnutého rozhodnutia, spĺňajú podmienky zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon o pôde“) a priznal im vlastnícke právo k nehnuteľnosti v katastrálnom území X., vedenej na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. 4205/3, záhrada o výmere 7069 m²; súčasne rozhodol o povinnosti oprávnených osôb vrátiť sumu za vyvlastnenie nehnuteľnosti.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že po vykonanom dokazovaní a oboznámení sa s obsahom pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru, že tvrdenie navrhovateľa v podanom opravnom prostriedku, že mal byť účastníkom predmetného (reštitučného) konania a napadnuté rozhodnutie mu malo byť doručené, nebolo v konaní preukázané a postup odporcu, ak s navrhovateľom ako účastníkom konania nekonal, bol správny. Rovnako sa nepreukázalo tvrdenie navrhovateľa, že na predmetnom

pozemku bola legálne zriadená záhradková osada podľa § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Zb. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadani vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov, čo by malo brániť jeho vydaniu oprávneným osobám. Podľa zistenia súdu predmetný pozemok vo vlastníctve právnych predchodcov oprávnených osôb bol rozhodnutím ÚNV v Bratislave z 27.02.1950 vyvlastnený v prospech Československého štátu, následne bol rozparcelovaný na parcely 3830/1 - 3830/18 á 400 m² a v roku 1971 boli jednotlivé parcely dané do nájmu fyzickým osobám za odplatu na dobu 10 rokov na základe nájomných zmlúv uzavretých s ONV Bratislava XII - Dúbravka ako vlastníkom (štátom). Navrhovateľ vznikol až 19.5.1973, predmetný pozemok bol až do vydania napadnutého rozhodnutia vo vlastníctve štátu a navrhovateľ k nemu nemal žiaden vlastnícky či obdobný právny vzťah. Nebola preukázaná ani existencia záhradkovej osady podľa zákona č. 64/1997 Z.z., keďže navrhovateľ nikdy neuzatvoril žiadnu zmluvu o nájme či dočasnom užívaní pozemku vo vlastníctve štátu, ktorá by sa viazala na vydaný pozemok, ani so svojimi členmi neuzatvoril žiadnu obdobnú zmluvu. Pokiaľ štát uzatvoril nájomné zmluvy s jednotlivými občanmi, nešlo o členov navrhovateľa. Rovnako povolenie na dočasnú stavbu oplotenia parciel č. 3830 a 3831 z 15.05.1973 bolo vydané na základe individuálnej žiadosti 36 fyzických osôb; dispozičné právo na pridelovanie jednotlivých parciel mala výlučne Rada ObNV Dúbravka, a nie záhradkárska organizácia. Okrem toho navrhovateľ podal opravný prostriedok, ktorým sa domáhal byť účastníkom reštitučného konania a doručenia napadnutého rozhodnutia, vo svojom mene, a nie ako splnomocnený zástupca občanov, ktorí mali so štátom uzatvorené zmluvy o nájme viažuce sa k predmetnému pozemku.

O trovách konania súd rozhodol analogickým použitím ust. § 146 ods. 1 písm. c) OSP tak, že vyslovil, že navrhovateľ nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/, b/, d/ a f/ OSP. Namietal záver súdu, že v čase uzatvárania zmlúv v roku 1971 žiaden zväz záhradkárov neexistoval, pretože Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov č. 4-2 Bratislava - Dúbravka vznikla na ustanovujúcej schôdzi dňa 07.02.1960 a bola zaregistrovaná Republikovým výborom ZO SZZ; dňa 19.05.1973 užívatelia ZO SZZ založili Záhradkársku osadu Dúbravka - Veľká Lúka, ktorá však v zmysle stanov ZO SZZ nie je samostatnou právnickou osobou, ale je súčasťou ZO SZZ. Navrhovateľ má za to, že spĺňa podmienky legálne zriadenej záhradkárskej osady podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S/152/09 zo dňa 25.05.2011, z ktorého možno vyvodiť, že z hľadiska cit. zákona postačuje pre záver o zriadení záhradkovej osady Dúbravka - Veľká Lúka zistenie, že záhradková osada bola zriadená do 24.06.1991 na pozemkoch, ku ktorým boli uzavreté zmluvy o dočasnom užívaní medzi členmi ZO SZZ 4-2 Bratislava - Dúbravka a vtedajším národným výborom (teda nemuselo ísť o zmluvu medzi záhradkárskou organizáciou a národným výborom). Súd v rozhodnutí sp. zn. 2S/152/09 akceptoval vznik Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov - Dúbravka v súlade so zákonom č. 64/1997 Z.z. Namietala preto konštatovanie súdu, že ak sa občania ako individuálne osoby po tom, ako s nimi ObNV Dúbravka uzatvoril v roku 1971 nájomné zmluvy, združili do Záhradkovej osady Dúbravka - Veľká Lúka, takýto ich počín je faktom, nie však rozhodným pre posúdenie, že ide o záhradkovú osadu v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z., pričom nie je rozhodujúce, či v tom čase boli členmi záhradkárskej organizácie. Považuje preto za preukázané, že navrhovateľom v predmetnom konaní je záhradková osada v zmysle ust. § 2 ods. 1 zákona, čím preukazuje svoju vecnú aktívnu legitímáciu v tomto konaní; neobstojí konštatovanie súdu, že navrhovateľ podal opravný prostriedok vo svojom mene, a nie ako splnomocnený zástupca užívateľov. Pretože súd sa otázkou vzniku Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov č. 4-2 Bratislava - Dúbravka nezaoberal a v tomto smere nevykonával žiadne dokazovanie, považuje odôvodnenie jeho rozhodnutia za nedostatočné a žiada, aby odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17.10.2011, č. k. 8Sp/39/2008-122 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím a jeho odôvodnením. Rovnako zastáva názor, že v predmetnom reštitučnom konaní navrhovateľ nemal a nemá postavenie účastníka konania a preto súd neuložil odporcovi doručiť mu napadnuté rozhodnutie a návrh navrhovateľa odmietol ako podaný neoprávnenou osobou. Hmotnoprávne podmienky reštitučného nároku bolo potrebné skúmať ku dňu účinnosti zákona č. 229/1991 Zb., t. j. aj otázka zriadenia

záhradkovej osady ako podmienka pre nevydanie pozemku alebo jeho časti podľa ust. § 11 ods. 1 písm. e) zákona, musí byť pri riešení reštitučného nároku posudzovaná podľa práva platného v čase, kedy na pozemku alebo jeho časti mala záhradková osada vzniknúť. V zásade platí, že za legálne záhradkové a chatové osady vytvorené pred aj po 01.10.1976 možno považovať len tie, ktoré boli zriadené podľa územného rozhodnutia. Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 23.06.2010, sp. zn. 2Sžo/82/2010 jednoznačne uviedol, že pre zriadenie záhradkovej osady bolo potrebné vydanie rozhodnutia o využití územia príslušnými orgánmi podľa ust. § 32 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v spojení s ust. § 51 až 58 vyhlášky č. 83/1976 Zb., dokonca sa vyžadovalo vyčlenenie územia záhradkovej osady v evidencii nehnuteľností a tento právny názor potvrdil aj Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 24.11.2010, sp. zn. I. ÚS 440/2010. V danom prípade teda nedošlo k zriadeniu záhradkovej osady podľa vtedy platných predpisov, preto nebola prekážkou na vydanie nehnuteľnosti v reštitučnom konaní v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. e) zákona o pôde a preto ani navrhovateľ nemal a nemohol mať v reštitučnom konaní postavenie účastníka, lebo nemal k spornému pozemku žiaden relevantný vzťah. Vzhľadom na uvedené odporca navrhol, aby Najvyšší súd SR napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil ako vecne a právne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods.1 OSP), preskúmal napadnuté uznesenie a po prejednaní odvolania bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1,2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa § 250p OSP, ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravných prostriedkov odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada, botanická záhrada a arborétum zamerané na záchranu a zachovanie genofondu alebo les určený na lesný výskum alebo pozemok slúži výlučne na vypestovanie nových šľachtiteľských odrôd a semenných sádov lesných drevín.

Navrhovateľ sa podaným opravným prostriedkom domáha zrušenia rozhodnutia odporcu Zn.: R-20/2004, 1254/2006- IHO zo dňa 19.01.2007 a vrátenia mu veci na ďalšie konanie s odkazom na ust. § 250b ods. 2 OSP tvrdiac, že toto rozhodnutie správneho orgánu mu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom správneho konania malo konať.

Odporca týmto rozhodnutím vo veci reštitučného nároku podľa zákona o pôde rozhodol, že oprávnené osoby uvedené vo výroku napadnutého rozhodnutia, spĺňajú podmienky zákona o pôde a priznal im vlastnícke právo k nehnuteľnosti v katastrálnom území X., vedenej na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. 4205/3, záhrada o výmere 7069 m², hoci podľa navrhovateľa vydaniu nehnuteľnosti bránilo zriadenie záhradkovej osady.

V prejednávaní veci je teda spornou otázka, či Záhradkárska osada Dúbravka - Veľká Lúka vytvára

prekážku vydania nehnuteľnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. e) zákona o pôde jej pôvodným vlastníkom v reštitučnom konaní a či preto s navrhovateľom mal odporca konať ako s účastníkom správneho konania. Krajský súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že opravný prostriedok podala neoprávnená osoba, preto ho podľa § 250p OSP odmietol. Odvolací súd sa s jeho záverom stotožnil a na zdôraznenie správnosti jeho rozhodnutia iba doplnil ďalšie dôvody.

Pretože obdobná vec už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, konajúci odvolací senát Najvyššieho súdu SR považuje za potrebné v zmysle § 250ja ods. 7 OSP poukázať na toto rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Sžo/82/2010 z 23.06.2010, s ktorého právnym názorom sa stotožňuje a z odôvodnenia ktorého vyplýva, že „... pojem záhradková osada uvedený v zákone č. 229/1991 Zb. je možné vykladať v zmysle tohto zákona len podľa právnych predpisov účinných v čase, keď táto mala byť zriadená ... aj pred 1. októbrom 1976 aj po tomto dátume sa vždy pri zmene využitia určitého územia vyžadovalo územné rozhodnutie vydané príslušným štátnym orgánom ... Dokonca sa vyžadovalo aj územné vyčlenenie územia záhradkovej osady v evidencii nehnuteľností“. Aj v tomto prípade možno konštatovať, že „územné rozhodnutie ako základný predpoklad pre zmenu využitia územia vydané nebolo a ani v evidencii nehnuteľností nebolo toto územie vyčlenené ako záhradková osada“. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí ďalej uvádza, že „... zriadená záhradková osada v sebe zahŕňa jednak predmet slúžiaci na záhradkárске účely, t. j. vyčlenenú časť územia (pôdy) a súčasne subjekt, ktorý je oprávnený na tento účel pozemky užívať. Preto z hľadiska zriadenia záhradkovej osady nie je rozhodujúca doba vzniku základnej organizácie SZZ, ale či vôbec a kedy došlo k právne relevantnému získaniu pozemkov na záhradkárске účely“. Z uvedeného odvolací súd vyvodil záver, že záhradková osada nemohla vzniknúť v prípade, ak jednotliví nájomcovia pôdy mali užívacie práva upravené individuálnymi zmluvami s vlastníkom predmetných pozemkov, ktoré ich neoprávňovali odovzdať ich do užívania navrhovateľovi, ako právnickej osobe, čo v celom rozsahu platí aj v prejednávanej veci.

Rovnako platí aj záver, ku ktorému dospel odvolací súd vo veci sp. zn. 2Sžo/82/2010, že v danom prípade citované ustanovenie § 11 ods. 1 písm. e) zákona o pôde určuje kvalifikovaný dôvod na obmedzenie výkonu vlastníckeho práva vlastníkov pôvodných nehnuteľností, a to existenciu zriadenej záhradkovej osady, ktorá na predmetnej nehnuteľnosti zriadená nebola.

Po vyhodnotení odvolacích dôvodov, ako aj stanoviska odporcu a najmä s prihliadnutím na závery obsiahnuté v citovanom rozhodnutí sp. zn. 2Sžo/82/2010 odvolací súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil a preto odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 250k ods.1, § 250l ods. 2, § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko navrhovateľ nebol v konaní o odvolaní úspešný a odporcovi z dôvodu neúspešného odvolania navrhovateľa žiadne trovy nevznikli, ani si ich neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.